

XIII ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Τρίτη, 20 Μαΐου 2025, ώρες 17.00 -19.00 μ.μ.

**Κεντρικό Μέγαρο Ακαδημίας Αθηνών, Ανατολική Αίθουσα,
Πανεπιστημίου 28**

Διοργανωτές:

Ακαδημία Αθηνών-Κέντρον Ερεύνης της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου

Νομική Σχολή ΕΚΠΑ (Τομέας Ιστορίας και Θεωρίας Δικαίου)

Νομική Σχολή ΑΠΘ (Τομέας, Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας Δικαίου)

Νομική Σχολή ΔΠΘ (Τομέας Ιδιωτικού Δικαίου)

Ελληνική Εταιρεία Ιστορίας Δικαίου

Θέμα

Η Καστοριά στα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας: Ιστορία, Δίκαιο και Κοινωνία

Ομιλητές:

- 1. Δέσποινα Τσούρκα-Παπαστάθη, αφυπ. Καθηγήτρια Ιστορίας Δικαίου, Νομική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**

Τίτλος ομιλίας:

***Οι κώδικες της Μητροπόλεως Καστορίας (16ος-18ος αι.):
συνέχεια, ασυνέχεια και προσαρμογή του βυζαντινού δικαίου στην οθωμανική έννομη τάξη***

Σύντομο Βιογραφικό:

Η κ. Δέσποινα Τσούρκα-Παπαστάθη ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές της στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από την οποία έλαβε το Διδακτορικό της δίπλωμα. Διετέλεσε επιστημονικός συνεργάτης (1968-1970) και Υποδιευθύντρια (1990-91) του ΙΜΧΑ της Θεσσαλονίκης, και στη συνέχεια υπηρέτησε ως βοηθός-ερευνητής στο Τμήμα Δικαίου του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών από το οποίο μετετάγη σε θέση βοηθού στην Έδρα της Ιστορίας του Ελληνικού και του Ρωμαϊκού Δικαίου της Νομικής Σχολής. Εξελέγη Λέκτορας του Τομέα Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου όπου δίδαξε, από το 1989 έως την αφυπηρέτησή της (2007), Ιστορία του

Ελληνικού και του Ρωμαϊκού Δικαίου, Ιστορία των Θεσμών του Νεοελληνικού Δικαίου στο προπτυχιακό και μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, Βυζαντινό και Μεταβυζαντινό Δίκαιο στο Μεταπτυχιακό Π.Σ. της Νομικής Σχολής. Διεξήγαγε έρευνα σε Βιβλιοθήκες και Αρχεία στη Ρουμανία, και στο Dumbarton Oaks Center for Byzantine Studies στις Η.Π.Α. Έκανε διαλέξεις στην Οξφόρδη, και στο Παρίσι (Paris XI και Pathéon-Sorbonne), και έχει εισηγηθεί σε διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό θέματα βυζαντινού και μεταβυζαντινού δικαίου. Οι μονογραφίες και πολυπληθείς λοιπές δημοσιεύσεις της καλύπτουν θέματα βυζαντινού και μεταβυζαντινού δικαίου και έκδοση μεταβυζαντινών νομικών πηγών.

Περίληψη ομιλίας:

Βάσει των υπ' αρ. 2751, 2752, 2753 χφων κωδίκων της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, του χφου αρ. 2 του Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, και του Φακ. Βολίδης 19 της Γενναδείου Βιβλιοθήκης, θα παρουσιασθούν πτυχές της νομολογίας του εκκλησιαστικού δικαστηρίου της Μητροπόλεως Καστοριάς, οι οποίες τεκμηριώνουν μορφές συνέχειας ή διασπάσεως θεσμών του βυζαντινού δικαίου, καθώς και τους μηχανισμούς που χρησιμοποιήθηκαν για την προσαρμογή των λύσεων που το δικαστήριο προέκρινε στο οθωμανικό δίκαιο. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα παρουσιασθούν επίσης τα κύρια στοιχεία που διαμόρφωσαν τον χώρο της πόλης της Καστοριάς προς την κατεύθυνση του «εξοθωμανισμού» της, η κοινωνία της πόλης, οι βασικές παράμετροι της ενσωμάτωσής της στο νέο πολιτικό περιβάλλον και ο τρόπος αντιμετώπισης της πόλης από την εξουσία κατά τους πρώτους ιδίως αιώνες της οθωμανικής της κατάκτησης.

2. Φωκίων Κοτσαγεώργης,, Καθηγητής οθωμανικής ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τίτλος Ομιλίας:

Η Καστοριά κατά την οθωμανική περίοδο (14ος-19ος αι.)

Σύντομο Βιογραφικό:

Ο Φωκίων Κοτζαγεώργης ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές του σπουδές στο Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. και ειδικεύτηκε στην Τουρκολογία. Από το 2002 υπηρετεί στο ίδιο Τμήμα, τώρα ως καθηγητής οθωμανικής ιστορίας. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του κινούνται γύρω από την ιστορία του ελληνικού χώρου κατά την οθωμανική περίοδο (15ος-αρχές 19ου αι.) με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνική και οικονομική ιστορία. Επίσης, η ιστορία πόλεων και η δημογραφική ιστορία ανήκουν στον κύκλο των ενδιαφερόντων του. Έχει συμμετάσχει σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια όπως επίσης και σε ερευνητικά προγράμματα. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε ελληνικά και ξένα περιοδικά και είναι κριτής σε ξένα περιοδικά. Έχει δημοσιεύσει συνολικά οκτώ βιβλία, τα δύο ως συν-συγγραφέας.

Περίληψη ομιλίας:

Η ανακοίνωση θα παρουσιάσει με συνθετικό τρόπο την ιστορία της Καστοριάς από την εποχή της οθωμανικής κατάκτησής της μέχρι τον 19ο αιώνα. Η παρουσίαση θα περιστραφεί αρχικά γύρω από δύο άξονες: το χώρο και την κοινωνία. Με συντομία θα παρουσιαστεί η αλλαγή στο χώρο που γνώρισε η πόλη μετά την κατάκτηση προς την κατεύθυνση του εξοθωμανισμού της, με γνώμονα τα δημόσια κτίρια, λατρευτικά και κοσμικά. Στη συνέχεια θα ακολουθήσει η αφήγηση της ιστορίας του πληθυσμού της πόλης μέσα από τις εθνοθηρησκευτικές κοινότητες της (μουσουλμάνοι, χριστιανοί, εβραίοι) με ιδιαίτερη έμφαση στη χριστιανική κοινότητα. Θα παρουσιαστούν στοιχεία από την κοινωνική, οικονομική και πνευματική ζωή της πόλης. Βασικός στόχος της ομιλίας είναι να δοθεί το απαραίτητο ιστορικό πλαίσιο για την παρουσίαση των μητροπολιτικών κωδίκων της πόλης.